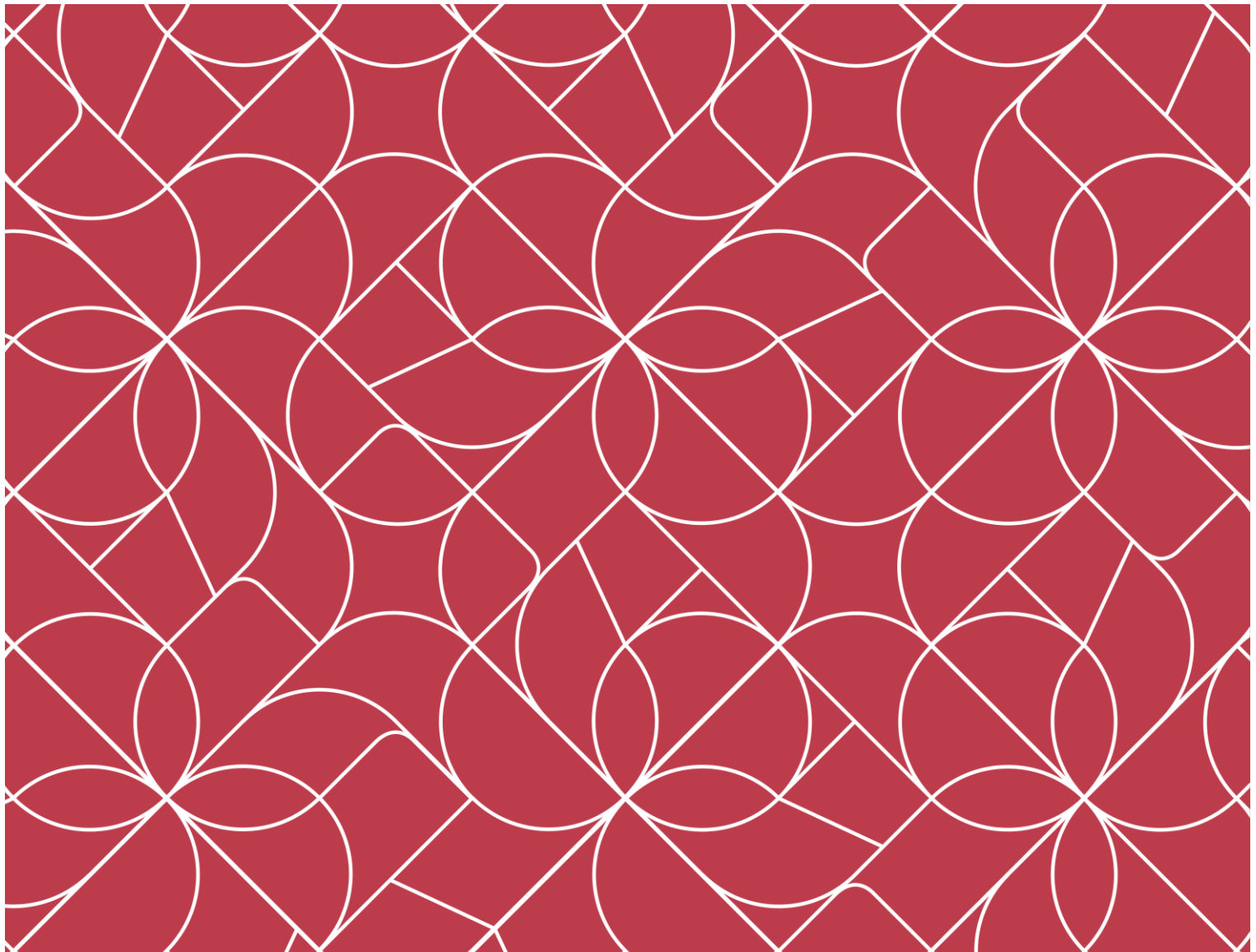

Jämställdhetsintegrering

**Delredovisning av regeringsuppdrag
enligt regleringsbrev för 2024**

Citera gärna ur IVO:s publikationer, men ange alltid källa. Kom ihåg att bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten, och du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Rapporten finns publicerad på www.ivo.se

Artikelnr • IVO 2024-08

Utgiven • Augusti 2024, www.ivo.se

Innehåll

Uppdrag	4
IVO:s jämställdhetsintegrering	4
Jämställd hälsa	5
Mäns våld mot kvinnor ska upphöra	5
Utbildning om våld i nära relationer	5
Patient- och brukarmedverkan	6
Samarbete med andra myndigheter	6
Fortsatt arbete med jämställdhetsintegrering	7
Referenser	8

Uppdrag

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) svarar för tillsyn och tillståndsprövning inom hälso- och sjukvård, socialtjänst samt verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Som en del av tillsynen ska IVO pröva klagomål mot hälso- och sjukvården och dess personal enligt bestämmelserna i patientsäkerhetslagen (2010:659). Syftet med tillsynen är att granska att befolkningen får vård och omsorg som är säker, har god kvalitet och bedrivs i enlighet med lagar och andra föreskrifter. Ett patient- och brukarperspektiv ska genomsyra tillsynen. Villkor och förhållanden för kvinnor och män, flickor och pojkar ska särskilt belysas. IVO har i regleringsbrevet för 2024 ett uppdrag att utveckla och årligen redovisa jämställdhetsintegrering i syfte att bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen (skr. 2016/17:10). IVO ska arbeta utifrån den inriktning som myndigheten redovisade i september 2022 och uppdraget ska slutredovisas 2026.

IVO:s jämställdhetsintegrering

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhetspolitiken har sex delmål. IVO prioriterar under perioden 2023-2025 de jämställdhetspolitiska delmålen *jämställd hälsa* och *att mäns våld mot kvinnor ska upphöra*. Delmålen har en tydlig koppling till IVO:s uppdrag att bidra till en säker vård och omsorg med bäring på både tillsyn och tillståndsprövning av vården och omsorgen.

IVO bedriver ett utvecklingsarbete för att nå en mer enhetlig, effektiv och strategisk tillsyn. Arbetet utgår från myndighetens prioriteringar för bland annat ett stärkt patient- och brukarperspektiv. IVO utvecklar också datainfrastruktur och analysförmåga som ger förutsättningar att rikta tillsynen mot de områden där risker för missförhållanden är som störst. Det kommer öka möjligheten att integrera ett jämställdhetsperspektiv i planering, bedömningar och beslut.

Jämställd hälsa

IVO redovisar könsuppdelad statistik när så är adekvat i myndighetens rapporter och publikationer. Att analysera inkomna upplysningar, klagomål och andra signaler utifrån kön, men även andra variabler såsom ålder och funktionshinder, kan IVO:s tillsyn påvisa omotiverade skillnader. Att arbeta med sådan analys som underlag i tillsynen kan få ett mervärde ur fler perspektiv och bidra till att motverka eventuell diskriminering inom vård och omsorgsverksamheterna. Dock är det vård- och omsorgsgivare som har ansvar för att alla erbjuds en vård och omsorg på lika villkor.

IVO har ett regeringsuppdrag att under 2023–2025 förstärka tillsynen av mödrahälsovård och förlossningsvård (S2023/00971). De första resultaten av tillsynen av landets förlossningskliniker har i juni 2024 redovisats i en delrapport.¹ Uppdraget ska slutredovisas 2026.

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

IVO har från september 2021 till april 2024 haft ett uppdrag att under åren 2022 och 2023 förstärka och utveckla tillsynen avseende mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck (A2021/01714). Uppdraget slutredovisades till regeringen i april 2024.²

Den samlade tillsynen visar att brister i regelefterlevnad, handläggning och samverkan i kommuner och regioner försvårar upptäckten av våld, bland annat i nära relationer, våld mot kvinnor eller hedersrelaterat våld och förtryck. Bristerna leder till att åtgärder inte sätts in för att förhindra att våldet fortgår eller att barn och vuxna blir kvar i destruktiva miljöer. En del i arbetet med tillsynen har varit bland annat utsatthet för våld och sårbarhet kopplat till personer med funktionsnedsättning. IVO konstaterar i redovisningen att kvaliteten på arbetet i de verksamheter som möter dessa sårbara utsatta grupper av människor måste bli bättre när det gäller bland annat upptäckt av våldsutsatthet.

Utbildning om våld i nära relationer

IVO tog under våren 2023 fram en digital intern utbildning om våld i nära relationer, som vänder sig till samtliga medarbetare på myndigheten. Utbildningen innehåller grundläggande kunskap om hur våld kan te sig och förståelsen kring våld, tecken på våldsutsatthet och vad man som kollega, chef eller vän kan göra om man misstänker att någon person är utsatt eller utsätter någon för våld. Utbildningen förväntas bidra till stärkt kompetens om våld i nära relationer hos

¹ IVO (2024) *Förstärkt tillsyn av mödrahälsovård och förlossningsvård. Delredovisning II av regeringsuppdrag (S2023/00971)*.

² IVO (2024a) *Tillsyn av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Slutredovisning av regeringsuppdrag A2021/01714*.

myndighetens samtliga medarbetare för att bidra till ökad upptäckt på arbetsplatsen eller som medmänniska. Utbildningen finns på IVO:s intranät där medarbetare förväntas ta del av den.

Patient- och brukarmedverkan

IVO strävar efter ett kontinuerligt samråd och dialog med personer med erfarenheter som patient, brukare eller närstående.

Genom dialog med personer med egna erfarenheter får IVO perspektiv och kunskap som är nödvändig för verksamheten och möjligheten att få en bättre bild av hur skillnaderna beroende på kön kan påverka bland annat utsatthet samt brister och risker inom vård och omsorg. Kunskapen kan användas vid prioritering och inriktning av tillsynsinsatser. Kommunikation med patienter och brukare sker i flera olika former inom ramen för tillsynens planering och genomförande.

De årliga enkäterna till barn och unga i samhällets vård har inför 2024 års tillsyn setts över och uppdaterats med syftet att åstadkomma en mer träffsäker och samlad riskanalys inför prioritering av tillsynsobjekt. I enkäterna frågar IVO efter kön på barnet/ungdomen som besvarar den. Enkätsvaren kan således analyseras utifrån kön.

Samarbete med andra myndigheter

I arbetet med jämställdhetsintegrering samarbetar IVO med andra myndigheter och aktörer för erfarenhetsutbyte och diskussion om förutsättningar och utmaningar på området, bland annat genom följande aktiviteter:

- Deltagande i nätverket för myndighetssamordning för genomförandet av nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, som leds av Jämställdhetsmyndigheten och ska skapa bättre förutsättningar för samordning i genomförandet av jämställdhetspolitikens sjätte delmål. Möten hålls regelbundet och det senaste mötet hölls i april 2024.
- Löpande kontakter sker med Jämställdhetsmyndigheten utifrån generell lägesinformation, inom ramen för tillsyn samt vid behov av kunskap i konkreta frågor.
- Nätverksmöte mellan IVO, Inspektionen för socialförsäkringen och Inspektionen för Arbetslöshetsförsäkring för samtal och erfarenhetsutbyte om tillsynsprocessen.

- IVO deltar i utvecklingsprogrammet för Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) med nätverksträffar som Jämställdhetsmyndigheten bjuder in till en gång per termin, med olika teman. Under våren 2024 var temat bland annat intersektionell analys.

Fortsatt arbete med jämställdhetsintegrering

IVO fortsätter arbetet med jämställdhetsintegrering i såväl kärnverksamheten som i arbetet för att skapa en god jämlik arbetsmiljö. IVO bedömer att myndigheten har goda möjligheter att med bland annat ett stärkt patient- och brukarperspektiv samt förbättrad insamling och analys av data samt belysa och öka kunskapen om kvinnor och mäns, flickor och pojkars situation främst inom vården och omsorgen. En ökad medvetenhet hos medarbetarna om jämställdhet, jämlikhet och patienter och brukares delaktighet ska genomsyra såväl strategiska överväganden för tillsynen som det dagliga arbetet.

Referenser

IVO – Inspektionen för vård och omsorg (2022). *IVO:s inriktning för jämställdhetsintegrering- Redovisning över inriktningen av arbetet med jämställdhetsintegrering åren 2023-2025*. Stockholm: Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

IVO (2024) *Förstärkt tillsyn av mödrahälsovård och förlossningsvård. Delredovisning II av regeringsuppdrag (S2023/00971)*.

IVO (2024a) *Tillsyn av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Slutredovisning av regeringsuppdrag A2021/01714*.

Regeringsuppdrag att under 2023–2025 förstärka tillsynen av mödrahälsovård och förlossningsvård (S2023/00971).